

Opinia Komitetu Regionów „UE światowym partnerem na rzecz rozwoju — Przyspieszenie realizacji milenijnych celów rozwoju”

(2009/C 76/06)

KOMITET REGIONÓW

- Z zadowoleniem przyjmuje rosnącą świadomość Komisji, że władze lokalne „coraz częściej wyrażają chęć podjęcia działań i odgrywania roli w polityce rozwoju”, podkreśla jednak, że władze lokalne i regionalne nie są nowicjuszami w tej dziedzinie, lecz działają w niej od dziesięcioleci i wykazują się zarówno zaangażowaniem, jak i zainteresowaniem, jeżeli chodzi o aktywny udział we współpracy na rzecz rozwoju, jej finansowaniu i reformie.
- Przypomina potrzebę założenia „giełdy” (elektronicznego portalu internetowego) dla władz lokalnych i regionalnych, które są aktywnie zaangażowane we współpracę zdecentralizowaną, wzorując się na systemie istniejącym na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ułatwiłaby ona znacznie wymianę informacji między europejskimi władzami lokalnymi i regionalnymi prowadzącymi współpracę na rzecz rozwoju i umożliwiła łączenie projektów władz lokalnych i regionalnych w Europie oraz w krajach rozwijających się. Ułatwiłoby to rozwój projektów w zakresie tejże współpracy, ulepszyło ich koordynację, stworzyło synergię i zapobiegło ich dublowaniu. Z zadowoleniem przyjmuje współpracę w tej dziedzinie z DG ds. Rozwoju.
- Zwraca uwagę na fakt, że wiele władz lokalnych i regionalnych UE utrzymuje kontakty oparte na rozwoju ze swoimi odpowiednikami w krajach rozwijających się, a co za tym idzie zdobyło ekspertyzę, zwłaszcza w takich dziedzinach jak edukacja, opieka zdrowotna, usługi komunalne (gospodarka wodna i gospodarka odpadami), tradycyjne łódzowe rybołówstwo przybrzeżne i akwakultura, infrastruktura, transport, komunikacja, środowisko naturalne, rozwój obszarów wiejskich, regionalny rozwój gospodarczy, wspieranie rozwoju organów lokalnych oraz decentralizacja polityki.
- Zwraca uwagę, że, podejmując próbę zwiększenia skuteczności i spójności polityki rozwoju, należy uwzględnić zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w krajach otrzymujących pomoc.

Sprawozdawca: Heini Utunen (FI/ALDE), członek rady miasta Jyväskylä

Dokument źródłowy

„UE światowym partnerem na rzecz rozwoju — Przyspieszenie realizacji milenijnych celów rozwoju”

COM(2008) 177 wersja ostateczna

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Uwagi ogólne

1. Z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji, gdyż zwalczanie ubóstwa na świecie i eliminowanie jego powodów, a także osiągnięcie równości wymagają pilnie realizacji polityki rozwoju. Europa nie może odciąć się od problemów reszty świata.

2. Ma nadzieję, że 2008 rok będzie punktem zwrotnym w wysiłkach UE na rzecz rozwoju, które zmierzają do nadania milenijnym celom rozwoju priorytetowego znaczenia politycznego.

3. Z zaniepokojeniem stwierdza, że drugi rok z rzędu zmniejszyła się wielkość europejskiej pomocy na rzecz rozwoju i tylko kilka krajów (np. Holandia, Szwecja i Dania) wypełnia międzynarodowe zobowiązanie w zakresie wielkości udzielanej pomocy.

4. Wyraża ponadto ubolewanie, że pomoc przyznana przez Unię Europejską jest nie tylko zbyt mała, lecz również niewystarczająco skuteczna.

5. Uważa, że komunikat ma bardzo duże znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych, a zatem z zadowoleniem przyjmuje spostrzeżenie Komisji, że UE musi przyjąć podejście integrujące, które obejmie samorząd lokalny i społeczeństwo obywatelskie zarówno w Europie, jak i w krajach rozwijających się.

6. Z zadowoleniem przyjmuje rosnącą świadomość Komisji, że władze lokalne „coraz częściej wyrażają chęć podjęcia działań i odgrywania roli w polityce rozwoju”, podkreśla jednak, że władze lokalne i regionalne nie są nowicjuszami w tej dziedzinie, lecz działają w niej od dziesięcioleci i wykazują się zarówno zaangażowaniem, jak i zainteresowaniem, jeżeli chodzi o aktywny udział we współpracy na rzecz rozwoju, jej finansowaniu i reformie. Zwraca uwagę, że niektóre europejskie okręgi i regiony wnoszą już proporcjonalny wkład do celu, którym jest przeznaczenie 0,7 % PNB na współpracę na rzecz rozwoju.

7. Wyraża zadowolenie z owocnej współpracy między Komitetem Regionów a Komisją, która ukazuje, że rola Komitetu Regionów oraz władz lokalnych i regionalnych w polityce

rozwoju zdobywa coraz większe uznanie. Władze lokalne i regionalne należy uważać za istotnych partnerów zaangażowanych w politykę UE na rzecz rozwoju.

8. Przypomina zasadę, zgodnie z którą sprawne zarządzanie ma decydujące znaczenie dla powodzenia polityki rozwoju, a jego kluczowym aspektem jest świadomość, że najlepsze decyzje podejmuje się na szczeblu najbardziej zbliżonym do obywateli.

9. Uznaje znaczenie pomocy budżetowej i sektorowej, zwłaszcza dla najbiedniejszych krajów, lecz apeluje, by opracowano mechanizm kontaktów między rządem centralnym a partnerami społeczeństwa obywatelskiego, dzięki któremu można by stworzyć nową kulturę wykorzystania pomocy. Mechanizm ten mógłby przyjąć formę projektu na szczeblu władz lokalnych i regionalnych, łączącego pomoc na rzecz rozwoju ze strony rządu centralnego i społeczeństwa obywatelskiego.

10. Odnotowuje, że ściślejsze i skuteczniejsze partnerstwo między europejskimi podmiotami zapewniłoby komplementarność i równowagę strategiczną działań, zwłaszcza w odniesieniu do zarządzania pomocą.

11. Wzywa Komisję do nadania priorytetowej wagi uwzględnieniu w budżecie wspólnotowym Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) i zapewnienia jego niezbędnej koordynacji z Europejskim Funduszem Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach poszerzonej europejskiej polityki sąsiedztwa, w celu poprawy koordynacji wysiłków UE we wszystkich obszarach polityki współpracy na rzecz rozwoju.

Uwagi szczegółowe

12. Z zadowoleniem przyjmuje spostrzeżenie Komisji, że osiągnięcie milenijnych celów rozwoju wymaga od Europy zastosowania podejścia zachęcającego do udziału i pobudzającego władze lokalne i regionalne oraz społeczeństwo obywatelskie do zaangażowania w politykę rozwoju zarówno na szczeblu europejskim, jak i w krajach rozwijających się.

13. Apeluje, by samorząd lokalny i regionalny, a także organizacje społeczeństwa obywatelskiego były traktowane jako pełnoprawne podmioty, z których każdy ma istotną i wyrazistą rolę oraz znaczenie dla wysiłków na rzecz rozwoju, i by ich działania były skoordynowane, komplementarne, skuteczne, wydajne, przejrzyste i oparte na uczestnictwie.

14. Przypomina potrzebę założenia „giełdy” (elektronicznego portalu internetowego) dla władz lokalnych i regionalnych, które są aktywnie zaangażowane we współpracę zdecentralizowaną, wzorując się na systemie istniejącym na szczeblu lokalnym i regionalnym. Ułatwiłaby ona znacznie wymianę informacji między europejskimi władzami lokalnymi i regionalnymi prowadzącymi współpracę na rzecz rozwoju i umożliwiła łączenie projektów władz lokalnych i regionalnych w Europie oraz w krajach rozwijających się. Ułatwiłoby to rozwój projektów w zakresie teŝe współpracy, ulepszyło ich koordynację, stworzyło synergię i zapobiegło ich dublowaniu. Z zadowoleniem przyjmuje współpracę w tej dziedzinie z DG ds. Rozwoju.

15. Z zadowoleniem przyjmuje inicjatywę Rady Gmin i Regionów Europy (CEMR) w sprawie stworzenia portalu internetowego dla władz miejskich, tak aby mogły znaleźć partnera w Europie. Przyjmuje z zadowoleniem poszerzenie portalu twinningowego prowadzonego przez CEMR, który umożliwi kontakty partnerskie między gminami w Europie i w krajach rozwijających się. Komitet powinien skonsolidować i wspierać prace prowadzone przez CEMR.

II. PERSPEKTYWA LOKALNA I REGIONALNA

KOMITET REGIONÓW

Partnerzy europejscy

16. Podkreśla, że wszyscy Europejczycy, w tym władze publiczne, sektor prywatny oraz poszczególni obywatele, muszą się dzielić odpowiedzialnością za globalne problemy związane z rozwojem.

17. Odnawia, że chociaż — w zależności od państwa członkowskiego — nie wszystkie szczeble samorządu lokalnego i regionalnego mają kompetencje w zakresie współpracy na rzecz rozwoju, oznacza to, że konieczna jest zbiorowa odpowiedzialność za kwestie rozwoju na szczeblu europejskim. Współpraca na rzecz rozwoju musi tak czy inaczej zostać włączona do działań władz lokalnych i regionalnych, niekoniecznie bezpośrednio poprzez projekty pomocy finansowej realizowane z partnerami w krajach rozwijających się. Sposoby osiągnięcia tego celu mogą zostać przedstawione na specjalnym „forum” wymiany.

18. Z perspektywy władz lokalnych i regionalnych pozytywnie ocenia fakt, że Komisja dostrzega potrzebę włączenia samorządów terytorialnych do współpracy na rzecz rozwoju i z tego względu z zadowoleniem przyjmuje komunikat Komisji.

19. Zwraca uwagę na fakt, że wiele władz lokalnych i regionalnych UE utrzymuje kontakty oparte na rozwoju ze swoimi odpowiednikami w krajach rozwijających się, a co za tym idzie zdobyło ekspertyzę, zwłaszcza w takich dziedzinach jak edukacja, opieka zdrowotna, usługi komunalne (gospodarka

wodna i gospodarka odpadami), tradycyjne łódzowe rybołówstwo przybrzeżne i akwakultura, infrastruktura, transport, komunikacja, środowisko naturalne, rozwój obszarów wiejskich, regionalny rozwój gospodarczy, wspieranie rozwoju organów lokalnych oraz decentralizacja polityki.

20. Uważa, że dzięki tym projektom władze lokalne i regionalne zdobędą legitymację, ekspertyzę i doświadczenie w tych dziedzinach, które są szczególnie istotne dla postępu społeczno-gospodarczego krajów rozwijających się i że ogromne znaczenie ma zatem nadanie im bardziej znaczącej roli oraz wykorzystanie ich doświadczenia w polityce rozwoju.

21. Odnawia, że w wielu państwach członkowskich UE władze lokalne i regionalne mają prawo do udziału w krajowej polityce rozwoju poprzez zdecentralizowaną współpracę. Można je zatem postrzegać jako bezpośrednich uczestników polityki rozwoju oraz stosunków zewnętrznych UE.

22. Wskazuje na korzyści płynące ze współpracy zdecentralizowanej i zwraca uwagę na potrzebę jej promowania, gdyż wiele władz lokalnych i regionalnych bezpośrednio finansuje i realizuje politykę rozwoju. Odgrywają one wzajemnie uzupełniającą się rolę i zwiększają spójność polityki rozwoju.

23. Podkreśla, że gminy i regiony pragną wzmocnić swe zaangażowanie w oparciu o partnerstwo i ekspertyzę, poprzez podjęcie wysiłków przede wszystkim w konkretnych dziedzinach pozostających w gestii samorządu lokalnego i regionalnego. Będą również współpracować z partnerami społecznymi uczestniczącymi we współpracy na rzecz rozwoju w celu podniesienia świadomości obywateli na temat solidarności z krajami rozwijającymi się.

24. Uważa, że rola samorządu terytorialnego — ze względu na jego bliski kontakt z obywatelami i na zasadę pomocniczości — umożliwi wielopoziomą perspektywę, która jest częścią krajowej, europejskiej i światowej polityki rozwoju i która pomaga nie tylko zapewnić oraz zwiększyć skuteczność pomocy.

25. Podkreśla istotną rolę, jaką władze lokalne i regionalne regionów najbardziej oddalonych mogą odgrywać, jako uprzywilejowani partnerzy, w opracowywaniu polityki na rzecz współpracy UE z sąsiadującymi krajami trzecimi, służąc jednocześnie za laboratoria realizacji projektów wymagających odpowiedniej koordynacji Europejskiego Funduszu Rozwoju (EFR) i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR).

Partnerzy z krajów trzecich

26. Zwraca uwagę, że, podejmując próbę zwiększenia skuteczności i spójności polityki rozwoju, należy uwzględnić zaangażowanie władz lokalnych i regionalnych w krajach otrzymujących pomoc.

27. Akcentuje, że współodpowiedzialność lokalna oraz decentralizacja powinny być zasadami przewodnimi w odniesieniu do polityki na rzecz rozwoju oraz wysiłków podejmowanych w tym obszarze.

28. Pragnie, by promowano podejście umożliwiające samorządowi lokalnemu i regionalnemu w Europie oraz krajach rozwijających się lepsze wspieranie zainteresowanych stron oraz partnerów działających na rzecz rozwoju.

29. Podziela pogląd, że demokracja nie oznacza jedynie wolnego wyboru, lecz buduje się ją codziennie; odzwierciedla ona rozwój gospodarczy i społeczny, w którym samorząd lokalny i regionalny odgrywa kluczową rolę.

30. Odnotowuje, że wartość dodana władz lokalnych i regionalnych jest szczególnie widoczna w ich roli, która idealnie nadaje się do wprowadzania demokracji i dobrego sprawowania rządów oraz do promowania zdecentralizowanego modelu zarządzania.

31. Podkreśla, że przedstawiciele europejskich władz lokalnych i regionalnych nie współpracują jedynie ze swymi odpowiednikami na Południu, lecz również z pozostałymi podmiotami społeczeństwa obywatelskiego.

32. Zwraca uwagę na problemy wynikające z zależności pomocy od jednostronnego i odgórnego systemu, który jest najbardziej rozpowszechnionym podejściem stosowanym nawet

przez Komisję Europejską przy udzielaniu pomocy. Prawdziwe partnerstwo oraz uczestnictwo szczebla lokalnego i reprezentujących go organizacji (stowarzyszeń samorządów terytorialnych) nie istnieją, co oznacza, że finansowanie nie przynosi efektów na szczeblu lokalnym. Jednocześnie efekty pomocy przekazywanej przez organizacje pozarządowe, która zazwyczaj ma zasięg lokalny, nie zawsze docierają do władz publicznych, samorządów terytorialnych i mechanizmów instytucjonalnych, co jeszcze bardziej utrudnia długoterminowy wpływ i skuteczność pomocy.

33. Uważa, że system odgórny nie prowadzi do odpowiedniego zaangażowania władz lokalnych i regionalnych ani właściwych osób, a także nie pozwala na zastosowanie różnych sposobów podejścia oraz zawęża zakres. Potrzebny jest zatem pomost łączący rząd centralny z najniższym szczeblem. W wielu krajach rozwijających się, które otrzymują pomoc, samorząd lokalny dzięki otrzymywanemu wsparciu mógłby wypracować konkretne rozwiązania, które musiałyby być oczywiście realizowane w oparciu o poszczególne przypadki.

34. Jest przekonany, że przekazanie pomocy na rzecz rozwoju władzom lokalnym i regionalnym w kraju otrzymującym pomoc w wielu wypadkach doprowadziłoby do lepszego, bardziej przejrzystego i zrównoważonego sprawowania rządów. Należy przy tym zadbać o utrzymanie w rozsądnych granicach obciążeń spoczywających na kraju udzielającym pomocy.

Bruksela, 26 listopada 2008 r.

Przewodniczący
Komitetu Regionów
Luc VAN DEN BRANDE